bilitatus fuit ⁊ iudei eum cum crucem portaret ꝓijcientes eum lu
to ad terram opprimebant. ita defecit ꝙ crucem ad locū paſſionis
ferre nō poterat ideo angariauerūt ſymonē vt ferret crucē pꝰ ihm
Bernh. Dum xp̄s precone clamante pilato imperante crucez ba/
iulans ad ſuppliciū traheret. factus eſt cōcurſus populorū ptꝰ ip
ſum euenciū ⁊ clamancium Alij poſt ipſum ibant ridentes ⁊ illudē
tes. alij ꝓijciebant lutum ⁊ ſtercora et imundicias in caput et i fa
ciem ſuam In hor memoriā dicit̄ tercia vt tu hora tercia cogites
quid xp̄us ꝓ te paſſus ſit. ¶ Poſtea hora ſexta veſtibus nudatus ē
⁊ crucifixus et cum eo duo latrones quor vnus blaſphemauit ali
us dixit Memento mei domine ⁊c̄. Ibi iudei blaſphemabāt dicētes
Vach qui deſtruit templū ⁊c̄. alij clamabant alios ſaluos fecit ⁊c̄.
Ibi ꝓ crucifixoribꝰ orauit. matrē diſcipulo cōmendauit. amarē plo
rauit et tenebre facte ſunt ꝑ totum mūdum ab hora ſexta vſq ad
horam nonā In hor memoriā dicit̄ ſexta vt tu hora ſexta cogites
quid xp̄s ꝓ te paſſus ſit. ¶ Poſtea circa horā nonā dixit ihs Sicio
⁊ cū potarēt eum clamauit. heli heli lamazabatani ⁊c̄. Et obtulerūt
ei acetum amariſſimū mixtū cum felle ⁊ mirra vt dicit Augꝰ. Sz
cum guſtaſſet pre amaritudine nō potuit bibere. ⁊ clamans voce
magna dixit. Pater in manꝰ tuas commendo ſpi. me. emiſit ſpiritū
Tunc velum tēpli ſciſſum ⁊ terra mota eſt ⁊ monumēta apta ſunt
⁊ petre ſciſſe ſunt. tunc vnꝰ militū lancea latus eiꝰ aperuit ⁊ conti
nuo exiuit ſanguis ⁊ aqua In hor memoriā dicit̄ nona vt tu cogi
tes quid xp̄s in hac hora ꝓ te paſſus ſit et quid cum xp̄o actuz ſit.
Sic debes videre dolorē xp̄i pacientis. De merore matris tangā in
ſequēti ſermone. Quia eni hora nona paſſio xp̄i finem habuit. ideo
ſit hic finis ſermonis q̄ eſt de paſſione xp̄i quā ꝓ nobis ſuſtinuit.
Cui ſit honor ⁊ gloria in ſecula ſeculorum. Amen. ¶ paſſioē filij.

¶ Item alius ſermo. de dolore vgīs matris ī

Audite obſecro vniuerſi populi ⁊ videte dolorem meū Tre
nor p̄mo. Sicut verba illa O vos omnes qui tranſitis ꝑ
viam. ⁊c̄. poſſunt eſſe chriſti in cruce pendentis. ſic verba
iſta Obſecro audite vniuer. ⁊c̄. poſſunt eſſe matris chriſti ſub cruce
plangentis. Scd̄m hoc in verbis premiſſis beata virgo exprimit
duplicem dolorem quē hodie paſſa eſt ſcz dolorē exteriorez quē ha
buit exterius in vlulādo ⁊ in plāgendo. Et dolorē interiorem quē

habuit interius ſummā triſticiā paciendo Primuꝫ innuit cum dic̄
Audite obſecro ſcꝫ q̄lit̄ plango ⁊ voce doloroſa clamo. Scd̄ꝫ innu
it cū dicit. Et videte dolorē meū quē ſcꝫ in corde ſuſtineo. audite in
quit vniuerſī populi o vos omnes qui eſtis hic cōgregati ſī hodie n̄
fuiſtis moti ad fletum ex paſſione xp̄i moueamini ſaltem modo ex
merore m̄ris chriſti Ihere. ix. Deducāt oculi mei lacrimas ⁊ palpe
bre mee defluant aq̄s. q2 vox lamentacōis audita eſt de ſyō. i. de be
ata virgie q̄ ſignificatur p ſyō. Sion q̄ppe interp̄tat̄ ſpeculū ⁊ btā
virgo ſpeculū dicit̄. q2 mūdiſſima fuit ad inſtar ſpeculi. ſꝫ heu iſtud
ſpeculū hodie ex t̄ſticia ⁊ lacris decoloratū fuit Can. i. Nolite me c
ſiderare q ſuſ. ſim q2 decolo. me ſol. i. xp̄s cui⁹ dolor matrē ↄfuſca
uit. ¶ Nota q hodie oculis mentis videre debem⁹ quatuor. dolorē
ſcꝫ pacientis. merorem matris cōpacientis. crudelitatē populi occi
dentis. vtilitatem effect⁹ ex paſſione xp̄i p̄uenīetis. De p̄mo dictuꝫ
eſt in ſermone precedenti. ſecundo videre debem⁹ merorem matris
compacientis Johan. xix. Cum vidiſſꝫ iħus matrem ⁊ diſcipulum
ſtantē quē diligebat dicit matri ſue. mulier ecce filius tu⁹ Ecce xp̄s
oculis carnis ſīmul ⁊ mentis vidit merorē matris. Vide ⁊ tu ho
die qui filius es ſpūalis beate virginis ei⁹ merorē oculis cordis. vi
de inquā vt defleas vt ipſa hodie videat te ⁊ grām impetret tibi. vi
de ⁊ conſīdera q̄diu dolor eius durauit Incepit inquā de nocte an
te paſceuen ⁊ cōtinue durauit vſq3 ad diē reſurrectiōis Bernħ. ad
beatā virginē dicit Indica mihi ſī in iħrl'm eras qñ captus fuit fi
lius tu⁹ ⁊ vinctus ad annā traditus ⁊ ductus. cui illa. in iħrl'm erā
bñ hoc audiui greſſu qualicūq3 potui ⁊ vix potui ad domū meam
tandem flens p̄ueni. Cūq3 fuiſſem illum intuita p̄cuti ⁊ alapis cedi
faciē ↄſpui. ſpinis coronari. ⁊ opprobriū hominū fieri. ↄmota ſunt
omnia viſcera mea ⁊ defecit ſpiritus meus ⁊ non erat mihi fere vox
neq3 ſenſus. Heu quātus dolor tūc inerat cordi eius cuꝫ viderꝫ q
facies xp̄i iocundiſſima quōdā ⁊ ſpecioſiſſima. nunc velaret̄. nunc
cōſpueret̄. nunc p̄cuteretur. Cuꝫ viderꝫ q milites coronam ſpineā
plecterēt ⁊ capiti eius imponerēt ⁊ ſanguis de capite ad faciē d̄flu
eret ⁊ lacrime de oculis commiſcerēt ſe cum ſputo ab ore iudeoruꝫ
in faciem eius p̄iecto ⁊ faciem illam adeo deformarēt q apparuit i
facie ſimilis leproſo. yſaie. liij. Non eſt ei ſpecies neq3 decor vidim⁹
eum ⁊ nō erat ⁊c̄. Quicquid enim ſuſtinuit in domo anne in nocte ⁊

de mane coram pilato totuꝫ beata virgo vidit et audiuit ⁊ int̃ hec
omnia beata virgo nullũ habuit conſolatorẽ. Q̃uis eni ſorores eiꝰ
⁊ beata maria magda. penes eã eẽnt vt dicit btũs Bern̄. Jlle cum
ea adeo plorabãt ꝙ nulla ipſaꝝ eam conſolari poterat. Penſa do
lorem quẽ habuit cum audiuit. crucifige crucifige eum. cum vide
ret eum crucẽ ſuam portãtem. cum videret eũ denudari ⁊ trãſſigi
manus ⁊ pedes. fel ꝓpinari. cum audiret eũ dicẽtem. ſicio ⁊ potum
ei miniſtrare nõ poſſet. Heu quãtus dolor inerat ei cum audiret fi/
lium de cruce voce lacrimoſa dicẽtem ſibi. Mulier ecce filius tuus
quaſi dicerꝫ. Tecum eẽ non poſſum ꝯmendo te cognato tuo. Heu
qualis ꝯmutatõ. ꝓ filio datur ꝯgnatus. ꝓ dño ſeruꝰ. ꝓ mgr̃o diſ
cipulus. Cũ hec mr̃ audiret flebat ⁊ clamabat ſm̃ Bernh. Fili mi
Me mihi q̃s mihi dabit vt ego moriar ꝓ te miſera ego quid faciaꝫ
moriẽ filiꝰ cur non moritur tecũ hec meſtiſſiã mat̃. O fili mi amor
vnice. fili dulciſſime noli me derelinquere. O fili recognoſce mr̃em
⁊ exaudi precẽ meaꝫ Decꝫ eni filiũ exaudire mrẽm deſolatã. exau/
di me obſecro in tuo me ſuſcipe patibulo. vt qui vna carne viuunt
⁊ vno ſe diligũt amore vna morte ꝑeant. O iudei miſeri. o iudi im
pij nolite mihi ꝑcere ex quo natum vnicũ crucifigitis ⁊ mr̃eꝫ cru/
cifigite. aut alia quacunqꝫ morte ſeua perimite dummodo cum fi/
lio meo ſimul finiã vitã. Tollite ſuſpẽdite mr̃em cũ filio ſuo. Pẽſa
quãtus dolor inerat ei cum viderꝫ filiũ lacrimãtem in cruce ⁊ au/
diret eum clamore valido expirantem Bern̄. Nec lingua loqui nec
mens cogitare põt quãto dolore tunc tenebat̃ aĩma marie. iux̃ cru
cem ſtabat q̃ſi mortua mr̃. vox nõ erat illi. dolor abſtulerat vires.
imo ſtrata iacebat pallẽs. aĩa viuẽs viuebat moriẽs. ⁊ viuẽs mor
tua erat. Jbi ſtabat dolẽs expectãs xp̃i corpꝰ deponi de cruce plora
bat hec dicens Reddite m̃i nũc miſere corpꝰ exanĩe. impleſtis vota.
extinctum deponite matri. iuxta crucem ſtabat mater cõſiderans
vultu benigno ipſum pendentem in crucis ſtipite ſeuo pedibus qꝫ
nitens manus in altum leuabat. amplectens crucẽ ruens in oſcu/
la eius qua parte ipſe ſanguis ⁊ vnda manabãt. O q̃ꝫ male illi erat
grauiꝰ illi erat tũc vita tali viuẽ q̃ꝫ mortis gladio ab ipijs ſeue ne
cari hucuſqꝫ. Bernh. tunc impletũ eſt illud ſymeonis. Tuã ipſius
aĩam ꝑtrã. gla. vt reuelẽtur ex mł. cor. cogi. ¶ Poſtea circa horaꝫ
veſpertinam acceſſit ioſeph ad pilatum ⁊ pecijt ſibi dari corpus et

vocans ad ſe nichodemū venit cum eo ad deponendum corpus ieſ
ſu Quos vt vidit maria volentes deponere corpꝰ ieſu quaſi de mor
te conſurgens paululum reuixit ſpiritus eius ⁊ quod poterat mini
ſterium exhibebat vt dicit Bernh. Unus clauos de manibus tra/
hebat. alius ne caderet corpus exanime ſuſtentabat Stabat ⁊ ma
ter brachia leuans in altum ⁊ caput ⁊ manus chriſti depoſitas ſu
per pectus triſte trahebat. Et cum de cruce in terrā depoſitus erat
ſuper corpus ruens pre immenſitate doloris quaſi mortua ſtetit. et
tranſire non poſſe viſa eſt. Stabat ad caput ſui extincti filij mater
amariſſime plangens lacrimis. faciem eius rigans manibuſq; ſe ꝑ
cuciebat dicens. O meſta mater o dolens virgo quid feciſti fili dul
ciſſime. quia iudei crudeliſſiē te crucifixerunt. in gremio meo te mor
tuum teneo triſtiſſima eſt mater tua. fili mi vbi eſt totum gaudiuz
quod in natiuitate tua habui. Ue mihi in quātum dolorem ⁊ triſti
ciam conuerſum eſt gaudium meum. Jn memoriā depoſicōis cor
poris chriſti de cruce dicuntur veſpere. Cum ergo tu homo venēis
ad veſpas deſle mortem chriſti ⁊ dolorem quē beata virgo ſuſtinu
it cum corpus chriſti deponerent de cruce. Poſtea circa horaz cō/
pletorij cum ioſeph ⁊ nichodemus ponerēt corpus in ſepulchrum
volebat mater ſua ſepeliri cum eo. Unde dicit Bernh. Etiam erat
innixa ſup eum ⁊ amplectens ⁊ deoſculans dicebat. Miſeremi mei
ſaltem vos amici mei illum relinquite adhuc paululum mihi vt fa
ciem eius valeam contēplari ⁊ aliquātuluz conſolari. O amici mei
cariſſimi nolite tam cito tradere eum ſepulture date illum mihi mi
ſere matri ſue vt habeam illum ſaltem mortuum Aut ſi ponitis euz
in ſepulchrum me miſeram ſepelite cum eo Jlli ponebant chriſtum
in ſepulchro ꝗ mater r̄trahebat chriſtū ad ſe. omnes enim cuz ma/
tre amariſſime flebant ita vt vix quiſq; eoꝝ poſſet ad plenuz verba
formare ⁊ ſic cum magno fletu dominū vite ⁊ mortis ſepulture de
derunt. Jn huius memoriam dicitur cōpletorium Cum ergo vene
ris ad completorium deſle ſepulturam chriſti ⁊ dolorē quē mr̄ ſuſti
nuit cum ſepulcrorum domini cum lapide magno clauderetur.
Cogita in quātum pallorem illa pulchra ⁊ decora facies beate vir
ginis verſa eſt ex tam multiplici dolore quē tam diu paſſa eſt ⁊ etiā
ex tam ɔtinuis lacrimis quas ſine intermiſſiōe fudit Jpſa ɔueniēt
tunc poterat dicere illud Noemi. nō vocetis me noemi. i. pulchram

ꝫ vocate me marã.i.amarã qꝛ amaritudine valde repleuit me om
nipotẽs Ruth.i. Hic btã virgo ponit̃ in exẽpluz omnibꝰ tribulatis
Sic̃ eni btã virgo poſt tribulacõez quã hodie ſuſtinuit recepit cõ/
ſolacõem qñ eiꝰ filius a morte reſurrexit. Sic illi qui ſunt paciẽtes
in preſenti tribulacõe ꝯſolabunt̃ eterna remuneracõe Hebreo.x.
Paciẽcia vobis nec̃cia eſt vt voluntatẽ d̃i faciẽtes reportetis repro
miſſiõem id eſt mercedẽ eternã tribulatis ꝓmiſſam. quã nobis me
ritis beate virginis ꝯcedat qui ꝓ nobis paſſus et mortuus eſt cui
ſit honor ⁊ gloria in ſecula ſeculoꝝ. Amen. ¶ De aliis duobꝰ mẽ/
bris hic non ꝓſequor q̃a de eis dictum eſt ſupra in illo ſermone.
Ecce morior.ꝛc̃.

¶ Item alius ſermo. De paſſione dñi.

Tradidit in mortẽ animã ſuaz ⁊ cum ſceleratis reputatus ẽ
et ipſe peccata multoꝝ tulit ⁊ ꝓ tranſgreſſoribus orauit. yſa
ie.liii. In verbis his deſcribunt̃ quatuor circa paſſionem
xp̃i Ipſa quidẽ paſſio fuit a xp̃o ſuſcepta voluntarie.et illud tangit̃
cum dicit̃. Tradidit in mortẽ animã ſuam. Jo.x. Ego pono aĩmaz
meã ⁊ iterũ aſſumo eam ⁊ nẽo tollet eã a me ꝫ ego pono a meipſo
Item fuit plena ꝯtumelia illud tangit̃ cum dicit̃.et cum ſceleratis
reputatꝰ eſt Lu.xxiii. Crucifixerũt iħm ⁊ latrones vnũ a dexteris
⁊ alium a ſiniſtris. Item fuit magne efficacie.illud tãgitur cũ dici
tur.et ipſe pecca.multo.tu. Hebre.x. Xp̃s ſemel oblatus eſt ad mľ
toꝝ exhauriẽda pc̃ã. Item fuit caritatis eximie.illud tãgitur cuz
d̃r.et ꝓ tranſ.ora. Lu.xxiii. Pater dimitte ilľ.qꝛ ne.quid faci. ¶ No
ta circa paſſionẽ xp̃i quatuor.doloris intenſionẽ.teſtamẽti ordina
cionem.inimicoꝝ ꝯſolacionẽ.amicoꝝ deſolacõem. ¶ Primo dico
ꝙ circa mortẽ chriſti fuit doloris intenſio Job.xxi Iſte morit̃ diues
⁊ ro.⁊ felix alius morit̃ in amaritudine anime ſue abſq̃ vllis opi/
bus. Heu in quãta amaritudine ⁊ pauptate xp̃s mortuꝰ eſt Nam
acerbiſſimũ dolorẽ habuit ⁊ pauprimus fuit adeo ꝙ nudus pepẽ
dit in cruce ⁊ in extrema nec̃citate nec vnuz hauſtũ aque habẽ po/
tuit. Vis ſcire q̃ immẽſus dolor mortis eiꝰ extiterit audi. Cuz im/
minẽte eiꝰ paſſiõe de morte cogitarz adeo triſtis fc̃ũs eſt ꝙ ſangui
nẽ ſudauit in tãta abũdancia ꝙ eciã de corpe ſuo decurrit ad t̃rã
Ecci.xli. O mors q̃ amara eſt memoria tua Si tã amaꝝ erat xp̃o
cogitare de morte quantum putas qđ ſenſerit dolorem cum iam